

۷ استاد دانشگاه در گفت و گو با «فرهنگستان»
از اهمیت تعلیم و تربیت می گویند

با معلم بودن زندگی می کنیم

«فرهنگستان» به مناسبت روز گرامیداشت مقام استاد، برترین اساتید دانشگاه آزاد اسلامی در زمینه مقالات پژوهشی را معرفی می کند

صدرنشینی مهندسی ها

«فرهنگستان» به مناسبت روز معلم از وضعیت و چالش های فنی دانشگاه فرهنگیان گزارش می دهد

حالت ناخوش دانشجوی معلمان

عکاس: مصطفی عسکری / فرهنگستان

چه خبر از دانشگاه

روز معلم یادآور تلاش متعهدانه و جهاد مخلصانه برای تربیت آینده سازان ایران اسلامی است

دکتر علی اکبر ولایتی، رئیس هیات موسس و هیات امنای دانشگاه آزاد اسلامی با صدور پیامی، روز معلم را تبریک گفت. متن پیام دکتر ولایتی، رئیس هیات موسس و هیات امنای دانشگاه آزاد اسلامی به مناسبت روز معلم به شرح زیر است: روز معلم یادآور تلاش متعهدانه و جهاد مخلصانه انسان های ارزشمندی است که عمر خویش را مصروف تعلیم، تربیت و پرورش فرزندان این مرز و بوم نموده و می نمایند تا آینده سازان ایران اسلامی در مسیر رشد و تعالی، به شکوفایی روزافزون دست یابند. ضمن گرامیداشت یاد و خاطره استاد شهید مرتضی مطهری، این روز بزرگ را به عنوان ایام بزرگداشت علم، مقام استاد و معلم به تمامی معلمان فرهیخته، جامعه علمی و دانشگاهی کشور و به طور خاص معلمان مدارس سما و اساتید دانشگاه آزاد اسلامی تبریک عرض می نمایم و بی تردید در گام دوم انقلاب با محوریت ارتقای جایگاه علم و تحقیق، شاهد رشد و شکوفایی بیش از پیش کشور در تمامی عرصه ها و به ویژه «جهش تولید» بنابر تاکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) خواهیم بود، ان شاء الله.

عقلانیت، پرسشگری، کنکاش و پژوهش ویژگی های بارز شهید مطهری بود

دکتر محمد مهدی طهرنجی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با صدور پیامی، ضمن گرامیداشت یاد شهید مطهری، روز معلم را تبریک گفت. در متن پیام رئیس دانشگاه آزاد اسلامی آمده است: «با حمد و ستایش به محضر باری تعالی و درود بر پیامبر خاتم (ص) و اهل بیت کرامش که چراغ راه بشریتند. دوازدهم اردیبهشت، سالروز شهادت اندیشمند فرزانه، شهید آیت الله مرتضی مطهری روز بزرگداشت مقام معلم گرامی باد. تقارن سالروز شهادت استاد مطهری با روز معلم، فرصت ارزشمندی است تا از میراث ارزشمند این معلم اخلاق و آموزگار تعلیم و تربیت بهره بیشتری بگیریم و ضمن احترام، تکریم و تجلیل از مقام شامخ معلمان و استادان به یاد داشته باشیم که عرصه آموزش و تربیت کشور با همت، فداکاری و مسئولیت پذیری این عزیزان در حال حرکت است و تعالی فرزندان این کشور به دست توانای این قشر مجاهد به بار می نشیند. زندگی، خصایص اخلاقی و آثار به جای مانده از استاد مطهری به عنوان گنجینه ارزشمند و بی بدیل در کنار آثار سایر بزرگان و اندیشمندان این کشور به عنوان الگوی تمام عیار عرصه آگاهی بخشی به شمار می آید؛ آمیختن علم و عمل با اخلاق یکی از ویژگی های منحصر به فرد شهید مطهری بود که این موضوع در کتابها، مقالات و در رفتار ایشان به چشم می خورد و شاگردان خود را بدین شیوه آموزش می دادند. عقلانیت، پرسشگری، کنکاش و پژوهش جهت پاسخ به دغدغه ها و چالش های جامعه از نکات بارز شهید مطهری بود که این ویژگی ها را می توانیم مهم ترین رسالت جامعه دانشگاهی و سیستم تعلیم و تربیت بدانیم. این شیوه و رویکرد کمک می کند تا فضای آموزشی و تربیتی پر تحرک، پویا و کارآمدی داشته باشیم؛ تربیت نسلی با چنین ویژگی هایی

که بتواند خوب فکر و پژوهش کند و به پرسش ها و نیازهای جامعه خود در زمان مناسب پاسخی خردمندانه بدهد. مسلما آموزگاران، استادان و نظام تعلیم و تربیت کشور باید اساس کار خود را فارغ از هرگونه نگاه، بدین شیوه توانمند کند که دانش آموزان، دانشجویان و پژوهشگران، پر تحرک، پرسشگر و مسئول رشد باشند و این همان روش و دیدگاهی است که شهید استاد مطهری به دنبال آن بود. امروز در شروع گام دوم انقلاب اسلامی با درک اهمیت واقعیت تاریخی کشور، تقویت امید به فرزندان این مرز و بوم و تقویت دانش و پژوهش امری مهم به شمار می آید. دستاوردهای برجسته ایران اسلامی در زمینه های مختلف علمی نشان می دهد جایگاه موثر تعلیم و تربیت در تاریخ ایران و وجود شخصیت های وارسته در آسمان ایران اسلامی، وظیفه همگان را نسبت به حفظ این دستاوردها، همچنین گرامیداشت و حمایت از مقام آموزگاران و استادان صدچندان می کند تا ثمره آن، پرورش استعداد های بالقوه در جامعه و در نهایت رشد و توسعه کشور باشد. امید دارم با همدلی و همراهی جامعه دانشگاهی و معلمان به این مهم دست یابیم. در پایان ضمن گرامیداشت نام ویاد استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری، روز معلم را به همه همکاران عزیزم، معلمان و استادان فرهیخته و دلسوز به ویژه استادان دانشگاه آزاد اسلامی و معلمان خدمت مدارس آموزش های عمومی و مهارتی تبریک می گویم و از خداوند منان می خواهم ما را در مسیر خدمتگزاری به کشور عزیزمان بیش از پیش یاری کند.»

رسالت معلم و استاد فراتر از انتقال معلومات علمی است

بیژن زنجبیر، قائم مقام رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با صدور پیامی روز معلم را به اساتید و معلمان مدارس سما تبریک گفت. متن پیام به شرح زیر است: «در آستانه دوازدهم اردیبهشت، سالروز شهادت جانسوز دانشمند فرزانه و فرهیخته شهید آیت الله مرتضی مطهری روز بزرگداشت مقام شامخ معلم را گرامی می داریم. از دیدگاه اسلام، رابطه معلم با شاگرد یک رابطه معنوی است. از آنجا که معلم با روح و جان متعلم در ارتباط است، بنابراین با پایبند بودن به اصول و ضوابط اخلاقی در جریان و روند آموزشی که برعهده اوست، می تواند بزرگترین خدمت را به جامعه خویش عرضه کند. همواره در معرض معلم، الواح سفیدی قرار دارند که هر نقشی را پذیرایند، لذا ذکاوت و فراست معلم است که با حکم کردن و بالاترین معارف بر آن، می تواند رونق جامعه اخلاقی و شکوفایی و سلامت فکری را رقم زند. رسالت معلم و استاد بسی فراتر از انتقال معلومات علمی است. او نماد و الگوی تأثیرگذاری است که نمی تواند نسبت به اصول اخلاقی خویش بی تفاوت باشد. محدوده اخلاقیاتش فراتر از خود اوست و در واقع اخلاقی و عمل معلم در جریان آموزش به مراتب بیشتر از سخن و کلامش مورد توجه است. از همین رو، در بسیاری از موارد شاگردان نقش معلم را در شکل گیری شخصیت خود بسیار مؤثر می دانند. در روزگاری به سر می بریم که افول اخلاق، نفس را در سینه جوامع حبس کرده و بی تردید چاره جویی این حکایت تلخ، متوجه کسانی است که در ارتباط تنگاتنگ با نسل جوان جامعه هستند تا با حلم و بردباری و با استفاده از ظرفیت و موقعیت آموزش آنان را به ساحل امن راهبر باشند؛

افرادی که آگاهانه کسوت معلمی را بر تن کرده و سوگند رستگاری جامعه را به جان نوشیده اند. در بیان اهمیت این رسالت، یادآوری کلام حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) اتمام حجت است که این نسل را «موتور پیشران جامعه» می نامند. لذا از دیگر خصوصیات معلم، متصف بودن به صبوری و آرامش است، همان گونه که امیرالمومنین حضرت امام علی (علیه السلام) در این باب فرموده اند که «دانشمند و معلم را سه نشانه است: دانش و پیشش، حلم و بردباری، سکوت و آرامش و وقار.» به خصوص این موضوع برای استادان دانشگاه از حساسیت مضاعفی برخوردار است، چه، با نسلی در موقعیت متفاوت و سرنوشت ساز تعامل دارند که شایسته است به مدد تجربیات خویش، هدایتگر حازم و صالح شور جوانی باشند و همواره آنان را به دیدی فراتر از دانشجوی ببینند، چرا که همانانند که جامعه را تحویل گرفته و پیش خواهند برد. لذا با تاسی به روایات دینی و عالمان عامل در توجه به منزلت و جایگاه شریف معلم، آنچه بدیهی می نماید، رسالت سنگینی است که بر دوش دارد تا قافله ای سرگردان در ظلمات جهل و بی اخلاقی را با تمسک به دانش و بردباری در طریق تجلی و ظهور انسان کامل رهنمون سازد. گرچه این راه بسیار صعب و دشوار است و بی سبب نیست که حضرت امام خمینی (ره) فرموده اند: «معلمی شغل انبیاست.» امید آن دارم که استادان بزرگوار و همکاران عزیز در انجام رسالت خویش اجر معنوی را مدنظر داشته باشند که این به صلوات عزم و مجاهدت مطلوب خواهد انجامید و ایمان قلبی دارم در آینده ای نه چندان دور، وجدان های آگاه و بهره مند از معارف عمیق انسانی در سایه آموزه های این ایثارگران عرصه علم و اخلاق، سکان جامعه ایران اسلامی را در دست خواهند گرفت و آفتاب تمدن نوین اسلامی بر تارک آسمان خواهد درخشید. این روز فرخنده را بر شما اساتید ارجمند و معلمان گرانقدر مدارس سما که ابرمجاهدان عرصه علم آموزی و مروجان اخلاق هستید، تبریک و شادباش عرض کرده و از خداوند متعال برای شما عزیزان توفیقات و اجر عظیم معنوی مسئلت دارم.»

معلمان نقشی کلیدی در تربیت و آکادمی سازی دانش آموزان دارند

احمد حیدری، معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی و سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی با صدور پیامی، ۱۲ اردیبهشت و روز معلم را گرامی داشته و این روز را به معلمان و اساتید دانشگاه تبریک گفت. در متن پیام سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی آمده است: «۱۲ اردیبهشت سالروز بزرگداشت معلم شهید استاد مطهری روزی حماسه آفرین است. در آیه شریفه «اقرا باسم ربک الذی خلق خلق الانسان من علق» اقرأ و ربک الاکرم، الذی علم بالقلم، علم الانسان ما لم یعلم» خداوند متعال معلم بودن خود را بهترین و پیچیده ترین شاهکار خلقت پس از آفرینش نامیده است. معلمان نقشی کلیدی در تربیت و آگاه سازی دانش آموزان دارند، چرا که انسان سازان نسل آینده هستند، آن گونه که امام خمینی (ره) نقش آنها را شبیه انبیا در میان مردم معرفی کرده است. این روز را خدمت تمامی اساتید، اعضای هیات علمی و معلمان دلسوز مدارس سمای دانشگاه آزاد اسلامی تبریک گفته و برای این عزیزان سربلندی و موفقیت در رسالت و نقش تاثیرگذارشان در جامعه آرزو دارم.»

یادداشت

اندر مقام استاد

بردارد و قاعده و قانون نیک در میان مردم بنهد. حال که دغدغه های انسان کامل را دانستیم باید بدینام «صحبت اثرهای قوی و خاصیت های عظیم دارد. هر فردی که به مقصد نرسید و مقصود حاصل نکرد، از آن بود که به صحبت دانایی نرسید. هر که هرچه یافت از صحبت دانا یافت. باقی این همه مجاهدات و آداب بسیار، از جهت آن است که تا فرد شایسته صحبت دانا گردد که فرد چون شایسته به صحبت دانا گشت کار او تمام شد.» همه این جملات را از شیخ نقل به مضمون کردم تا بگویم دانشگاه معدن دانایان است. اخلاقی و تمام ارزش های بشری حکم به آن دارند که حرمت و حریم این معدن و معدن، زمردانی که در مرتبه ای از مراتب انسان کامل قرار دارند که معملی چیزی جز راحت رسانیدن به خلق و راست کردن دنیا نیست. اگر آنها را شناسایی و خود را شایسته صحبت آنها گردانیم مزین به زیور معرفت و حکمت خواهیم شد و خود به مرتبه ای از مراتب انسان کامل نایل خواهیم گشت. پس باید در حفظ حریم دانشگاه و حرمت معلمان و اساتید کوشید که این خود آموزه های اخلاقی از دوران کهن و در بین تمام جوامع بشری است. رعایت این حریم رعایت ساختمان، کارگاه و آزمایشگاه به عنوان سنگ، آهن و بتن نیست، بلکه رعایت معرفت و حکمت است و احترام به معلم و کمر دوتا کردن در پیشگاه ایشان، احترام و افتادگی در برابر انسانی به مانند خود یا اربابان زر و زور دنیا نیست که باید از آن بری بود، بلکه احترام به مقام معرفت و حکمت است که تمام دستاوردهای مادی و معنوی بشر از آن است. بنا بر این در پایان دیگر بار به خود رعایت عملی این حریم و حرمت را گوشزد می کنم؛ از آن جهت که آمرین به ارزش ها و اصول اخلاقی باید عاملین به آن نیز باشند که این خود بحث مفصلی در آسیب شناسی اخلاقی عملی در جامعه است.

مسعود سیم خواه
معاون آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پرند
اردیبهشت امسال اگرچه موسسات آموزشی تعطیل هستند، اما زمان تعطیل نیست و به حرکت و پوش خود ادامه می دهد. با حرکت زمان روز معلم سال ۱۳۹۹ نیز آمد. این روز را بنهانه می کنم تا یکی از موضوعات اخلاقی را که مرتبط با دانشگاه است و به نظر، ایرانیان سابقه ای بس طولانی در مراعات این اصل اخلاقی داشته اند، ولی متأسفانه در سالیان اخیر کمی یا بیشتر از کمی به فراموشی سپرده شده است، با شما در میان بگذارم. در ابتدا چند جمله ای از شیخ عزیزالدین نسفی صاحب کتاب الانسان الکامل را که خود فی النفسه دربر گیرنده نکات عمیق اخلاقی است، به عنوان شاهی از دوران های گذشته ایرانیان که در این راستا بسیار اخلاقی و ارزش مدار عمل می کردند، نقل می کنم. «آدمیان زبده و خلاصه کائنات اند و میوه درخت موجودات و انسان کامل زبده و خلاصه آدمیان است.» انسان کامل چگونه انسانی است؟ «بدانید که انسان کامل آن است که او را چهار چیز به کمال باشد: اقوال نیک، افعال نیک، اخلاق نیک و معارف. هر که این چهار چیز را به کمال رسانید به کمال خود رسید.» حال که انسان کامل را شناختیم باید بدینام که «چون انسان کامل خدای را شناخت و به لقای خدا مشرف شد، بعد از شناخت و لقای خدای هیچ کاری برابر آن ندید و هیچ طاعتی بهتر از آن ندانست که راحت به خلق رساند و هیچ راحتی بهتر از آن ندید که با مردم چیزی گوید و چیزی کند، که مردم چون آن بشنوند و به آن کار کنند، دنیا را به انسانی بگذرانند و از بلاها و فتنه های این عالمی ایمن باشند و در آخرت رستگار شوند.» انسان کامل هیچ طاعتی بهتر از آن نمی داند که عالم را راست کند و راستی در میان خلق پیدا کند و عادات و رسوم بد از میان